

Naturresursinstitutets statistikprogram

Naturresursinstitutets statistikprogram

Naturresursinstitutet, Helsingfors 2024

Naturresursinstitutets statistikprogram

Naturresursinstitutets statistikprogram

2025–2027

Naturresursinstitutet, Helsingfors 2024

Inledning

Detta program innehåller de statistikuppställningar, statistikförfrågningar och statistiktjänster som ingår i Naturresursinstitutets statistikprogram. Här presenteras också de viktigaste åtgärderna för att utveckla statistikföringen de närmaste åren. Naturresursinstitutets statistikföring bygger på EU:s statistikförordningar och nationella informationsbehov. Verksamheten följer också riktlinjerna för europeisk statistik (Code of Practice) och de normer som läggs fram i dem. Naturresursinstitutet spelar en viktig roll i att samla in, strukturera och publicera fakta om livsmedels- och naturresursekonomin.

Utöver de publicerade statistikuppställningarna betjänar vi användarna genom att tillhandahålla informationstjänster och olika dataprodukter. En viktig tjänst för statistikanvändarna är webbtjänsten luke.fi/sv/statistik och statistikdatabasen vars data är öppna för alla. Vi kompletterar statistiken med blogginlägg, texter och infografer om fenomenområdena. Vi lämnar ut data som inhämtats för statistik för forskning och statistikutredningar i enlighet med principerna i statistiklagen. Dessutom erbjuder vi datainsamlingstjänster samt skräddarsydda utredningar och analyser som finansieras av kunden själv.

Naturresursinstitutet är en av de fyra statistikmyndigheterna i Finland och därigenom en central del av statistikekosystemet. Riktlinjerna för utvecklingen av statistikekosystemet 2024–2026 publicerades i december 2023. Naturresursinstitutet genomför de gemensamt överenskomna utvecklingsriktlinjerna genom att verkställa detta statistikprogram i nära samarbete med andra parter.

De förordningsbaserade åtagandena för statistikprogrammet kommer att öka i början av 2025. Utvidgningen av statistiken beror på SAIO-förordningen om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket, som gäller från och med 1 januari 2025. Även statistiken för miljöräkenskaperna utvidgas till att omfatta skogsräkenskaper, miljösubventioner och ekosystemräkenskaper. Under statistikprogrammets giltighetstid genomförs också en omfattande undersökning om jordbrukets struktur (IFS), vars datainnehåll bestäms i EU-förordningar. Framöver kommer Naturresursinstitutets statistikuppställningar över bland annat djurproduktion, växter, priser, växtskyddsmedel och näringsbalans att förnyas och utvidgas. Dessutom utvidgas framställningen av statistik över virkesförrådets volym och värde.

Samtidigt som Naturresursinstitutets åtaganden för statistikframställning ökar, måste institutet också svara på sparkraven i de offentliga finanserna. Det innebär minskning av den ej förordningsbaserade statistikframställningen och inriktning av arbetsinsatserna på den nya förordningsbaserade statistiken, effektivitetshöjande insatser och kundfinansierade uppdrag. Vi ordnade i samarbete med Statistikcentralen ett samråd för att höra statistikanvändarnas synpunkter på gallring av ej förordningsbaserad statistik. Besluten om vilka statistikuppställningar som ska läggas ner fattades utifrån samrådsyttrandena och genom en bedömning av lagkraven på statistikuppställningarna, tillgången till alternativa informationskällor och möjligheten att ta fram information om ämnesområdet genom kundfinansierat arbete.

Vårt mål med statistikprogrammet är att ta fram information som stöd för beslutsfattandet och för uppföljning av beslutens effekter. Livsmedels- och naturresursstatistiken spelar en central roll för bland annat (den europeiska) jordbrukspolitiken, övervakningen av bioekonomin, stödet till den gröna omställningen, mätningarna för hållbar utveckling samt mattillgången och självförsörjningen.

Faiz Alsu hail
statistikdirektör, Naturresursinstitutet

Författare: Faiz Alsu hail (avsnitt 2), Esa Katajamäki (avsnitt 1 och 8), Anneli Partala och Pia Outa-Pulkkinen (avsnitt 3), Jukka Torvelainen (avsnitt 4), Mika Rahikainen (avsnitt 5), Riitta Salo-Kauppinen (avsnitt 6.1), Eeva Vaahtera (avsnitt 6.2), Ulla Lappalainen och Heta Nousiainen (avsnitt 7), Eeva Vaahtera (bilder), Naturresursinstitutets statistikansvariga (bilaga 1). Samtliga författare är från Naturresursinstitutet.

Ämnesord: bioekonomistatistik, lantbruksstatistik, fiskeristatistik, viltstatistik, skogsstatistik, Finlands officiella statistik (FOS), statistisk datainsamling, kommunikation

Innehåll

1. Inledning	6
2. Fokusområden för utveckling av statistikföringen.....	8
3. Jordbruksstatistik	9
4. Skogsstatistik	12
5. Fisk- och viltstatistik.....	14
6. Kommunikation och främjande av informations-användningen	15
6.1. Kommunikation av statistik på Naturresursinstitutet	15
6.2. Arbetet med nya webbsidor fortsätter	16
6.3. Dataprodukter och tjänster.....	16
7. Uppgiftskällor för Naturresursinstitutets statistik	17
8. Naturresursinstitutets roll i statistikekosystemet.....	18
9. Bilagor	20
Bilaga 1. Naturresursinstitutets statistik.....	20

1. Inledning

Detta program omfattar all statistik som Naturresursinstitutet upprättar samt tillhörande utvecklingsåtgärder. I programmet har Naturresursinstitutets statistikuppställningar indelats i tre teman, som är jordbruk, skog samt fisk och vilt. Naturresursinstitutet är en av de fyra statistikmyndigheter i Finland som avses i statistiklagen (280/2004). De övriga är Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd och Tullen. Statistikmyndigheterna har rätt att för statistik samla in uppgifter utifrån den uppgiftsskyldighet som föreskrivs i statistiklagen. Utöver statistiklagen baserar sig Naturresursinstitutets statistikframställning på lagen om livsmedels- och naturresursstatistik (562/2014) och lagen om Naturresursinstitutet (561/2014).

I enlighet med Naturresursinstitutets arbetsordning svarar enheten Statistiktjänster för Naturresursinstitutets statistikprogram. Statistikprogrammet omfattar den statistik som Naturresursinstitutet framställer i egenskap av statistikmyndighet. Naturresursinstitutet framställer de statistikuppställningar som fastställs i lagen om livsmedels- och naturresursstatistik (27.6.2014/562). Enligt 2 § i nämnda lag framställer och publicerar Naturresursinstitutet statistik som gäller

1. *jordbrukets struktur, produktionsmetoder och produktionsinsatser, odling av åkergrödor, trädgårdsodling och husdjursproduktion, produktionens konsekvenser för miljön samt jordbruksprodukternas priser,*
2. *ekonomiskt tillvaratagande av skog, verksamheten på virkesmarknaden, skogsvård och skogsskydd,*
3. *fiske, vattenbruk, fiskerihushållning och fiskeriproduktmarknaden,*
4. *livsmedelssäkerhet.*

Den statistik som omfattas av Naturresursinstitutets statistikprogram beskrivs i bilaga 1. Statistikprogrammet omfattar också statistikförfrågningarna, vilka beskrivs på sidan om datainsamling (<https://www.luke.fi/sv/statistik/datainsamling>), samt de webbtjänster och publikationer i vilka statistiken publiceras.

Naturresursinstitutets statistikframställning

Jordbruks-, skogs- och fiskstatistik till allas förfogande - inklusive historik

Vi framställer statistik över jordbruk, skogar samt fisk och vilt som
underlag för hållbara beslut

Figur 1. Naturresursinstitutets statistikframställning

2. Fokusområden för utveckling av statistikföringen

Syftet med utveckling av statistikföringen är att göra statistikframställningen mindre arbetsintensiv. De viktigaste målen för utvecklingen under programperioden är att påskynda elektronisk datainsamling och förbättra användbarheten av webbformulären, att utnyttja och kvalitetssäkra databestånd från olika register samt harmonisera analys- och behandlingsstegen under statistikframställningen, särskilt vad gäller hantering av svarsbortfall, redigering, viktning och insynsskydd för de statistiska uppgifterna.

Vi presenterar resultat från utvecklingsarbetet som experimentell statistik. Med detta avser vi sådana statistikuppställningar som pilottestas under utvecklingsskedet och som därför saknar kvalitetsbeskrivning och tidsplan för offentliggöranden. Experimentell statistik kan bygga på nya datakällor eller framställas med nya beräkningsmetoder.

Vi är aktiva i det europeiska samarbetet på statistikområdet och deltar i projekt som finansieras av Eurostat. Vi deltar i utarbetandet av EU:s nya statistikförordningar och samråder med statistikanvändarna och uppgiftslämnarna om förslag till ändringar av statistikuppställningarna och datainsamlingen.

Utveckling av statistiklagstiftningen

Datainnehållet i statistiken ses över i och med ändringar av EU-förordningarna. Tre fjärdedelar av Naturresursinstitutets statistikframställning regleras av EU:s statistikförordningar. Genom att delta i utarbetandet av EU:s statistikförordningar kan vi göra Finlands nationella informationsbehov gällande i den kommande lagstiftningen och i ett tidigt skede påtala vilka kostnader uppfyllandet av informationsbehoven enligt förordningarna orsakar (vilket påverkar framtida Grant-utlysningar). Dessutom kan vi i hemlandet bedöma hur befintliga förvaltningens dataresurser svarar mot de nya informationsbehoven och på så sätt i god tid tala om för uppgiftslämnarna och statistikanvändarna vilka förändringar som kommer att ske i vår verksamhetsmiljö.

Syftet med SAIO-förordningen om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket är att främja de centrala målen i strategin för jordbruksstatistik 2020, det vill säga att ta fram statistik av hög kvalitet som tillgodoser användarnas behov på ett effektivt och ändamålsenligt sätt samt att öka jämförbarheten och harmoniseringen hos statistiken. Förordningen trädde i kraft i slutet av 2022 och den ska tillämpas från och med 1 januari 2025. Till följd av SAIO-förordningen kommer Naturresursinstitutets statistikuppställningar över djurproduktion, växter, priser, växtskyddsmedel och näringsbalans att förnyas och utvidgas.

Hittills har EU:s statistikförordningar inte direkt reglerat Naturresursinstitutets skogsstatistik och framtagningen av den. Detta förändras 2025 då statistiken över skogsräknenskaperna blir förordningsbaserad. Skogsräknenskaperna beskriver centrala egenskaper hos skog och skogsmark, virkestillgångar samt skogsbruk och virkesuttag. Den nya statistiken mäter framför allt skogsarealen, hur stor del av den som är tillgänglig för virkesförsörjning samt förändringarna över tid. De första skogsräknenskaperna offentliggörs hösten 2025.

Den pågående utvecklingen av unionslagstiftningen om fiskeristatistik, tillsammans med översynen av förordningen om fiskerikontroll, kommer sannolikt att medföra ändringar i statistiken över fritidsfiske. Vid översynen av förordningen om statistik över fiskeri och vattenbruk beaktas

den nya fiskerikontrollförordningens krav på registrering av fritidsfiskare. Efter en övergångsperiod ska såväl fritidsfiskarna som deras fartyg, fångster, oavsiktliga bifångster och vissa fiskeredskap registreras. Enligt nu gällande information kommer huvudförordningen för nya förordningen om europeisk fiskeri- och vattenbruksstatistik (European Fisheries and Aquaculture Statistics, EFAS) att läggas fram för godkännande i början av 2027 och genomförandeförordningarna i slutet av samma år.

Förutom i EU:s statistikförordningar har det gjorts ändringar i den nationella statistiklagstiftningen. Ändringarna i lagen om Statistikcentralen och i statistiklagen trädde i kraft 1 mars 2023. Dessa ändringar saknar någon större betydelse för Naturresursinstitutets statistikframställning. Utvecklingen av den nationella statistiklagstiftningen fortsätter, särskilt i samband med översynerna av lagen om Naturresursinstitutet (561/2014) och lagen om livsmedels- och naturresursstatistik (562/2014).

Nya datakällor och utveckling av datainsamling

Det centrala målet med Naturresursinstitutets datainsamling är att belasta uppgiftslämnarna så lite som möjligt. Vi är sedan länge en föregångare när det gäller att utnyttja administrativa data. Målet under den kommande programperioden är framför allt att en större del av datainsamlingen ska ske på webbformulär. Från och med ingången av 2025 är vår datainsamling pappersfri och vi arbetar för att göra webbformulären mer användarvänliga.

3. Jordbruksstatistik

Presentation av statistiken över jordbruket

Naturresursinstitutet framställer statistik över gårdsbrukens struktur och deras växtproduktion och djurhållning samt över producentpriserna. Ändringen av EU-förordningen utvidgar statistikföringen över ekologisk produktion, växtskyddsmedel, balansen mellan näringsämnen samt växtodling. Jordbrukssektorn omfattar för närvarande totalt 23 statistikuppställningar av vilka 20 hänför sig till ESS och 15 till FOS. Framtagningen av ESS-statistik regleras direkt genom EU:s statistikförordning eller statistiken används som källmaterial för annan ESS-statistik.

Naturresursinstitutet fattade under hösten 2024 beslut om att minska på statistikframställningen, och därmed läggs en del av jordbruksstatistiken ner efter att uppgifterna för 2024 har offentliggjorts. De statistikuppställningar som läggs ner är Statistik över lagren av matpotatis, Näringsbalans och Utrikeshandel med jordbruksprodukter och livsmedel. Efter nedskärningarna omfattar jordbrukssektorn 20 statistikuppställningar. Närmare information finns i bilaga 1.

Jordbruksstatistiken ska framför allt beskriva utfallet för matproduktionen i Finland. Statistikuppställningarna redogör för matproduktionen ur flera olika perspektiv. Utifrån de uppgifter som tas fram kan man bedöma livsmedelsförsörjningen, gårdsbrukens ekonomi, mattillgången och flera andra aspekter. Statistiken tillgodoser informationsbehov hos såväl enskilda medborgare och aktörer inom livsmedelssektorn som hos samhällets beslutsfattare.

De senaste åren har jordbrukets miljöpåverkan fått en allt större roll även i statistiken. Matproduktionen påverkar omvärlden på många olika sätt. Ofta kan uppgifter som inhämtats tidigare användas som dataunderlag för att tillgodose nya informationsbehov, antingen direkt eller efter bearbetning. Även statistikens fokus kan justeras. Till exempel statistiken över

användningen av växtskyddsmedel och gödselmedel samt uppgifterna om ekologisk produktion kommer att få större vikt de kommande åren.

Inom jordbruket har redan under en längre tid pågått en strukturförändring. Såväl antalet gårdar som arbetsvolymen i jordbruket och trädgårdsodlingen har minskat, medan produktionsvolymen är oförändrad. Å andra sidan har betydelsen av tillgången till avlönade arbetstagare och särskilt utländsk säsongsarbetskraft ökat. Nya data om bland annat jordbruksföretagens arbetskraft och övriga företagsverksamhet fås från undersökningen om jordbrukets struktur 2023, för vilken datainsamlingen skedde kring årsskiftet 2023/2024. Resultaten publiceras 2025.

Vi tar månatligen fram statistik över mjölkproduktionen och tillverkningen av mjölkprodukter, köttproduktionen och producentpriserna för jordbruksprodukter. Varje kvartal redovisar vi statistik över äggproduktionen samt över industrins och handelns inköp, användning och lagring av spannmål. De övriga statistikuppställningarna över jordbruket publiceras i regel årligen.

Utveckling av statistiken över jordbruket

Nedan presenteras de viktigaste hittills kända reformerna avseende jordbruksstatistik de närmaste åren. Datainnehållet i statistiken ses över i och med ändringar av EU-förordningarna. På den punkten tar vi också om möjligt hänsyn till de nationella informationsbehoven. Den senaste ändringen av förordningen om jordbruksstatistik är den så kallade SAIO-förordningen (förordningen om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket), som kommer att reglera vår rapportering till Eurostat av uppgifter från och med 1 januari 2025.

SAIO-förordningen är en del av unionens strategi för jordbruksstatistik 2020, som syftar till att modernisera unionens statistik över jordbruket. Förordningen gäller statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket, det vill säga statistik över animalieproduktion (inkl. antal djur, produktion), statistik över produktionen av grödor (bl.a. avkastning för grödor, areal, balanser för grödor), statistik över ekologisk produktion, statistik över jordbrukspriser (index över jordbrukspriser och absoluta priser) samt statistik över växtnäringssämnen och växtskyddsmedel. Naturresursinstitutet ansvarar för statistikföringen enligt förordningen, med undantag för prisindex, vilka tas fram av Statistikcentralen. Förordningen tillgodoser nya, aktuella informationsbehov som hänför sig till den gemensamma jordbrukspolitiken samt den europeiska gröna given, inklusive strategin Från jord till bord och unionens strategi för biologisk mångfald. I och med SAIO-förordningen kommer statistiken över ekologisk produktion att utvidgas ytterligare. Vi har redan utökat uppgifterna om ekologisk produktion i statistiken över inköp, användning och lagring av spannmål, statistiken över köttproduktion och statistiken över producentpriserna för lantbruksprodukter i samband med att vi såg över datasystemen. I och med SAIO-förordningen kommer frekvensen för statistiken över användningen av växtskyddsmedel inom jordbruket att efter en övergångsperiod ändras från nuvarande fem år till ett år. Dessutom kommer det att bli lagpliktigt att överlämna en del av sådan statistik som vi för närvarande överlämnar frivilligt (enligt ESS-avtal) till Eurostat, däribland balanserna för grödor, näringsbalansen (jordbrukets åkerbalans), näringsämnen som säljs i gödselmedel och produktionsstatistiken över ägg.

Ett viktigt statistiskt register för framtagningen av jordbruksstatistik är lantbruks- och trädgårdsföretagsregistret. I registret samlas varje år in uppgifter om gårdar som bedriver jordbruks- eller trädgårdsproduktion i Finland. Uppgifterna i registret fungerar som dataunderlag för statistiken över jordbruket och som urvalsram för urvalsundersökningar. Naturresursinstitutet har de senaste åren förnyat datainnehållet, databaserna och dataflödena i registret.

Reformen av lantbruks- och trädgårdsföretagsregistret fortsätter. Statistikanvändarna kommer att se förnyelserna bland annat som längre tidsserier och snabbare statistikpublicering. Till följd av reformen kommer uppgift om antalet ekologiska gårdar att fogas till statistiken över jordbrukets struktur.

4. Skogsstatistik

Presentation av skogsstatistik

Naturresursinstitutet framställer statistik över Finlands skogssektor, det vill säga skogarna, skogsbruket och skogsindustrin. Statistiken över virkeshandel och över uttaget av marknadsvirke offentliggörs månatligen och statistiken över handel med energived kvartalsvis. För dessa och de övriga skogsstatistikuppställningarna redovisas också uppgifterna per år.

Naturresursinstitutet fattade under hösten 2024 beslut om att minska på statistikframställningen, och därmed läggs en del av skogsstatistiken ner efter att uppgifterna för 2024 har offentliggjorts. De statistikuppställningar som läggs ner är Skogen som investeringsobjekt, Ägande av skogsmark, Skogsindustrins utrikeshandel, Skogsresurser, Virkesflöden, Statistik om frön och plantor (inom statistiken över skogsvård och skogsförbättring) och Privatskogsbrukets rörelseresultat. Dessutom ändrades publiceringsfrekvenserna så att årsstatistik offentliggörs endast en gång.

Av de kvarblivande nio skogsstatistikuppställningarna hänför sig sex till ESS och sju till FOS. Till statistikföringen hör även bioekonomikalkylerna som bygger på nationalräkenskaperna, men som ännu inte klassificeras som statistik. Skogsstatistik framställs främst för inhemska informationsbehov, men den behövs och används också för det internationella statistiksystemet. Närmare information om skogsstatistiken finns i bilaga 1.

Virke som avverkas i de finländska skogarna ger råvara för industrin och förnybar energi. Samtidigt utgör skogarna både en betydande kolsänka och livsmiljöer för hotade arter, samtidigt som de erbjuder rekreationsmöjligheter för människor.

Inom och kring skogssektorn sker ständigt förändringar som påverkar själva sektorn och dess strukturer. I skrivande stund, hösten 2024, håller efterfrågan på skogsindustriprodukter i hemlandet och för export på att återhämta sig i takt med att inflationen avtar, räntorna sjunker och lageravvecklingen upphör. Effekterna avspeglas på skogsindustrins produktion, export, virkeshandel och virkesuttag. Även ökning av produktionskapaciteten, minskande virkesimport, utfasning av torvförbränning samt dyrare energi avspeglas på virkesmarknaden och användningen av trä.

De data som Naturresursinstitutet tar fram gör det möjligt att följa och utvärdera utvecklingen av skogsresurserna, det möjliga virkesuttaget och virkesanvändningen. Statistiken används också vid statistikföringen och uppföljningen av produktionen och förbrukningen av förnybar energi och träenergi. Naturresursinstitutets statistik utgör dessutom dataunderlag för beräkningen, rapporteringen och uppföljningen av kolsänkor, växthusgaser, utsläpp och partikelutsläpp.

Det pågår en internationell och nationell debatt om biologisk mångfald, skogsskydd och skoglig restaurering. Statistiken över skogsskydd ger viktig faktainformation för den livliga samhällsdebatten och processerna på området. Föregående statistik över skogsskydd offentliggjordes 2022 och följande offentliggörs hösten 2025.

Den nationella skogsstrategin 2035 beskriver de viktigaste målen inom skogssektorn, på vilka den offentliga makten fokuserar inom den gemensamma utvecklingen. Skogsstatistik är en viktig informationskälla för såväl utarbetandet av skogsstrategin och de regionala skogsprogrammen som uppföljningen av de fastställda målen.

Utveckling av skogsstatistiken

Skogsräkenskaper, som ingår i Eurostats miljöräkenskaper, är numera lagstadgade, och datainsamlingen för dem är mer omfattande från och med 2025. Naturresursinstitutets statistikenhet och riksskogstaxeringen har tillsammans utarbetat beräkningsmetoder för framtagning av data, och Statistikcentralen levererar en del av uppgifterna. Uppgifterna kommer att redovisas också i Naturresursinstitutets statistikportal som en ny statistik över skogsräkenskaper.

Möjligheter att utveckla virkeshandelsstatistiken utreds och verkställs i samarbete med aktörer på virkesmarknaden. Elektronisk datainsamling direkt från virkesköparnas datasystem utökades under 2024. Statistikföring av helstamprissättning utarbetas vidare med en kartläggning av informationstillgången och möjligheterna för offentliggörande av data. Statistikföringen inleds om det är möjligt. Avsikten är också att slå ihop statistikuppställningarna över handeln med industrivirke respektive handeln med energivirke till en statistik.

Datainnehållet i statistiken över virkesuttaget utvidgas. Uppgifter om avverkningar efter kommun publicerades som öppna data i statistiken över avverkningar av marknadsvirke 2022. Datainnehållet i årsstatistiken över avverkningar, virkesuttag och virkesavgång utökas med variabler som presenteras relaterade till skogsarealen. Dessutom utreds eventuell statistikföring av virkesuttaget per avverkningssätt. I samarbete med Naturresursinstitutets växthusgaskalkyler och riksskogstaxeringen framställs en experimentell statistik över skogens kolsänkor per landskap.

Nya data om användning av brännved för statistiken över virkesförbrukningen tas eventuellt fram i samarbete med Statistikcentralen. Till statistiken över skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten kommer eventuellt att läggas till uppskattning av skogsägarnas eget skogsvårdsarbete, vilken inte tidigare ingick i statistiken.

Inom statistikföringen över bioekonomin genomfördes ett utvecklingsprojekt 2023. Avsikten med projektet var att precisera definitionen av bioekonomi och beräkningsmetoderna. En del av de nya beräkningsgrunderna tillämpas redan, men det behövs ytterligare utveckling.

Datainsamlingen för skogsstatistiken utförs så att den belastar uppgiftslämnarna så lite som möjligt. Nästan alla statistiska data samlas in från företag inom skogssektorn. En del av de uppgifter som behövs erhålls redan så att statistiklämnaren sammanställer data från sina system med kalkylprogram och laddar upp dem via Naturresursinstitutets gränssnitt. Vi arbetar för att öka andelen av denna typ av datainsamling.

5. Fisk- och viltstatistik

Presentation av fisk- och viltstatistiken

Enligt lag 562/2014 framställer och publicerar Naturresursinstitutet statistik som gäller fiske, vattenbruk, fiskerihushållning och fiskeriproduktmarknaden. Statistikprogrammet har omfattat statistik över kommersiellt fiske och fritidsfiske, vattenbruk, producentpriserna på fisk, fiskförädling, konsumtionen av fisk, utrikeshandeln med fisk, fiskeriföretagen samt jakt. Dessutom har vi utarbetat ekonomiska uppföljningar och analyser av fiskeriföretagens lönsamhet. Naturresursinstitutet fattade under hösten 2024 beslut om att minska på statistikframställningen, och därmed läggs en del av fiskeristatistiken ner efter att uppgifterna för 2024 har offentliggjorts. Framställningen fortsätter av fem statistikuppställningar över fiskeri samt jaktstatistiken. De kvarblivande fiskeristatistikuppställningarna är Kommersiellt fiske i havet, Kommersiellt fiske i insjöar, Producentpriset på fisk, Vattenbruk och Fritidsfiske. Samtliga hänför sig till FOS och tre till ESS. Närmare information finns i bilaga 1.

Utifrån tidsserierna i statistiken över fiske och jakt utvärderar förvaltningen och sektorn de pågående ändringarna och överväger i vilken riktning och med vilket fokus sektorn ska utvecklas. Statistiken används för att ställa upp politiska mål och följa upp måluppfyllelsen både nationellt och inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken (GFP) i Östersjön. Den reviderade lagen om fiske och principen om hållbart utnyttjande har ökat informationsbehoven i statistiken över fiskerinäringen. Analyser som bygger på statistik är ofta nödvändiga såväl för att bedöma fiskbeståndens status, hållbara fångstmängder och politiska åtgärders konsekvenser som för att identifiera drivkrafterna för utvecklingen inom sektorn. I synnerhet fångststatistiken ger viktiga ingångsdata för uppskattningar av fiskbeståndens tillstånd och prognoser för fiskets inverkan på dem. Med hjälp av ekonomiska nyckeltal och bokslutsuppgifter följer man också upp fiskerinäringens lönsamhet och fiskeriföretagens ekonomi samt tar fram aktuella rapporter om sektorn.

Statistiken över fritidsfisket och jakten beskriver de rekreationsfördelar som medborgarna får. Statistiken hjälper oss att förstå ekosystemtjänsternas betydelse som en faktor för välbefinnandet. Utifrån statistiken bedöms även rekreationens ekonomiska värde och fisketurismens dynamik. Statistiken över konsumtionen av fisk beskriver de hälsofördelar som medborgarna får som en del av näringsbalansen. Statistiken har aktuell betydelse genom programmet för främjande av inhemsk fisk, som anger mål för ökad livsmedelsanvändning av fisk och utvecklingen av fiskerinäringens värdekedja. Dataunderlaget används också för bakgrundsberäkningar för fiskeriförvaltningen.

Fiskeri- och jaktstatistiken bygger på såväl nationella lagar som EU:s statistikbestämmelser och skyldigheterna i EU:s program för datainsamling inom fiskerisektorn. Basuppgifter från statistiken överlämnas till internationella statistikprogram (Eurostat, FAO och OECD). Europeiska kommissionen har inlett en reform av de europeiska fiskeristatistikförordningarna, som förväntas bli klar 2027. Arbetet samordnas av Eurostat.

Utveckling av fisk- och viltstatistiken

I fiskstatistiken liksom i vår övriga statistik tar vi hänsyn till förvaltningens och forskningens nationella och internationella informationsbehov för bedömningen av fiskresurserna och uppföljningen av de politiska åtgärdernas konsekvenser. Till nya statistiska variabler hör bland

annat enhetsfångsterna av de ekonomiskt mest betydande fiskarterna och fångstantalet av lax i statistiken över kommersiellt fiske i havet, och fångstens mängd och värde per fiskargrupp i statistiken över kommersiellt insjöfiske. Informationsinnehållet i statistiken över fritidsfiske kommer också att utvidgas så att det överensstämmer med den statistik som publicerades fram till 2012. Statistikuppställningarna tas också upp i temadiskussioner på kundgruppsmöten, där kunderna också får vägledning till Naturresursinstitutets förnyade webbplats.

Indelning enligt landskap läggs till i de statistikuppställningar där den är relevant. Dessutom övervägs möjligheten att inleda beskrivning av urvalsfelet i estimaten i statistikuppställningarna över fritidsfiske, jakt och kommersiellt fiske i insjöar. De här statistikuppställningarna innehåller osäkerhet som de som statistikanvändarna behöver beakta.

Datainnehållet i statistiken också ses över i och med ändringar av EU-förordningarna. Ändringar i unionslagstiftningen kan medföra förändringar i innehållet eller framställningen av statistiken. Förändringarna gäller främst statistiken över fritidsfiske och i viss mån även vattenbruksstatistiken. Statistikframställningen styrs också av EU:s förordning om den gemensamma fiskeripolitiken, som antogs i januari 2024, samt den nationella fleråriga förvaltningsplanen (datainsamlingsprogrammet EU-MAP). De anger ramvillkor för innehållet i fiskestatistiken och resurserna för datainsamlingen.

Databehandlingen kommer att bli alltmer automatisk i många statistikprodukter. Utvecklingen av tillämpningen för datainsamling om fritidsfiske från allmänheten fortsätter på Naturresursinstitutets egna plattform, och tekniken för datainsamlingen för jaktstatistiken ska om möjligt ses över så att det går smidigt att svara på förfrågan även med mobila enheter.

6. Kommunikation och främjande av informationsanvändningen

6.1. Kommunikation av statistik på Naturresursinstitutet

Naturresursinstitutet tar fram statistik som beskriver jordbrukets, skogsbrukets samt fisk- och viltushållningens status, utveckling och marknad i Finland. Syftet med institutets kommunikation om statistiken är att ge statistikanvändarna överskådlig, objektiv och relevant information via de valda kommunikationskanalerna.

Fördelarna med statistiken märks först när den används. Naturresursinstitutets alla statistikuppställningar finns gratis tillgängliga för allmänheten i maskinläsbar form på institutets webbplats. Statistikanvändare kan dessutom beställa e-postavisering om nya statistikpubliceringar. De senaste uppgifterna i statistiken offentliggörs enligt statistikkalendariet som finns på institutets webbplats.

Flera av offentliggörandena åtföljs av ett kort pressmeddelande som lyfter fram de viktigaste förändringarna i statistikuppgifterna. Vi vill ge bakgrundsfakta om fenomenen bakom siffrorna genom att bearbeta intressanta teman till nyheter, blogginlägg och infografik om de ändringar och fenomen som statistiken beskriver. Omskrivningarna och populariseringen av statistiksfiffror bygger på yrkesskickligheten och substanskännedomen hos de experter som tar fram statistiken.

Vi har utformat följande nyckelbudskap om statistiken: Naturresursinstitutets statistikframställning lägger grunden för bioekonomins tillväxt och för digitalisering. Vi framställer livsmedels- och naturresursstatistik som underlag för hållbara beslut!

6.2. Arbetet med nya webbsidor fortsätter

Som Finlands näst största statistikmyndighet framställer Naturresursinstitutet livsmedels- och naturresursstatistik, som publiceras på luke.fi.

Arbetet med att bygga upp och vidareutveckla webbplatsen fortsätter. Meningen är att harmonisera rutinerna för offentliggörandet och lyfta fram andra dataprodukter som produceras av statistiktjänsterna. Översynen av statistiksidorna har utöver Naturresursinstitutets strategi styrts av statistikprogrammet, lagstiftningen, anvisningarna för publicering av FOS samt gemensamt överenskomna principer och praxis för statistikverksamheten. De senaste uppgifterna i statistikuppställningarna laddas upp i Naturresursinstitutets statistikdatabas. En del av offentliggörandena åtföljs av ett kort pressmeddelande som lyfter fram de viktigaste ändringarna i statistikuppgifterna. Statistikkalendariet anger när nya statistiksiffror kommer att offentliggöras och ifall vi också kommer att publicera ett kort pressmeddelande.

6.3. Dataprodukter och tjänster

Naturresursinstitutets statistikuppställningar publiceras på [institutets webbplats](http://www.luke.fi/sv/statistik) (www.luke.fi/sv/statistik). En central del av webbtjänsten är en [statistikdatabas](http://statdb.luke.fi) (statdb.luke.fi) där dataunderlaget med långa tidsserier för statistiken tillhandahålls i tabellform som öppna data.

Vi publicerar också andra dataprodukter på webbplatsen. Under avsnittet Indikatorer publicerar vi effektivitetsindikatorerna för EU:s gemensamma jordbrukspolitik (s.k. GJP-indikatorer), uppföljningsindikatorerna för den nationella skogsstrategin 2035, indikatorerna för bioekonomin och indikatorerna för återvinning av näringsämnen.

Vi publicerar också information som produceras av andra parter i vår webbtjänst. Till dem hör bland annat Skogsindustrin rf:s veckovisa uppföljning av virkeshandeln, uppgifterna om skogstillgångar samt Internationella havsforskningsrådets (ICES) sammanställning av uppgifter om fiskefångsterna i Östersjön. Uppgifterna om skogstillgångar publiceras i statistikportalen för sista gången i slutet av 2025 och därefter i institutets webbtjänst för [naturresursdata \(luonnonvaratieto.luke.fi\)](http://luonnonvaratieto.luke.fi).

Informationstjänsten hjälper kunderna med att få fram information från Naturresursinstitutets statistik. Informationstjänsten sammanställer rapporter och olika dataprodukter från administrativa och statistiska register samt andra informationskällor.

7. Uppgiftskällor för Naturresursinstitutets statistik

Ett centralt mål för Naturresursinstitutets statistikframställning är att så mycket som möjligt utnyttja befintliga register och data, och samtidigt minimera belastningen på uppgiftslämnarna vid direkta datainsamlingar. Ända sedan början av Finlands medlemskap i EU har vi utnyttjat uppgifter från lantbruksförvaltningens register som uppgiftskälla för jordbruksstatistiken. Centralregistret för fiskerinäringen är en viktig informationskälla för fiskstatistiken. Vi använder oss av Statistikcentralens företagsregister och data från Skatteförvaltningen vid definiering av populationerna för många av våra statistikförfrågningar. Inkomstregistret användes för statistiken över arbetskraften i jordbruks- och trädgårdsföretagen vid lantbruksräkningen 2020 och vid undersökningen om jordbrukets struktur 2023.

Vi utreder möjligheterna att utnyttja Fingrids datahub som indata för energistatistiken för jordbruks- och trädgårdsföretagen tillsammans med Statistikcentralen. De senaste åren har vi utrett användningen av satellitdata för att ta fram skördeestimat, skördestatistik och statistik över marktäckning. Arbetet som finansierats som ett Eurostat Grants-projekt resulterade i en experimentell statistik med skördeestimat 2024. Utvärderingen av nya datakällor fortsätter de närmaste åren.

Följande datainsamling för statistiken över användningen av växtskyddsmedel inom jordbruk verkställs under början av 2025. Därefter börjar statistiken framställas enligt SAIO-förordningen från och med uppgifterna om 2026; från och med 2028 framställs statistiken varje år. Vi samarbetar med andra myndigheter och med systemleverantörerna för att utreda möjligheterna att inrätta ett gemensamt register i vilket uppgifterna om användningen av växtskyddsmedel kan samlas från gårdarnas odlingsplaneringsprogram med odlarens tillstånd för användningen av uppgifterna. Dessutom fortsätter vi utreda möjligheterna att använda data från medborgarnas observationer vid statistikframställningen. Exempel på dessa är tjänsterna Oma riista och Omakala.

Uppgifter från register och andra befintliga data utgör cirka två tredjedelar av dataunderlaget för vår statistik. En annan viktig uppgiftskälla är Naturresursinstitutets statistikförfrågningar, som ger ungefär en tredjedel av dataunderlaget för statistiken. Naturresursinstitutet genomför 28 statistikförfrågningar åren 2025–2027. Av dessa upprepas 9 förfrågningar varje månad, 3 varje kvartal och 16 mer sällan, i de flesta fall årligen. Utöver statistikförfrågningar som ingår i statistikprogrammet använder vi datainsamling som ingår i Naturresursinstitutets myndighetsprogram, särskilt som datakälla för fiskstatistiken.

Vid direkta datainsamlingar utvecklar vi Naturresursinstitutets datainsamlingsplattform för elektronisk datainsamling som är informationssäker, uppfyller tillgänglighetskraven och är kostnadseffektiv. Systemen för datainsamling är bättre anpassade för olika slags enheter, och datainsamling via gränssnitt vidareutvecklas tillsammans med uppgiftslämnarna. Användning av stark autentisering i statistikförfrågningar gör det möjligt att förifylla uppgifter vid datainsamling. Från ingången av 2025 blir datainsamlingen pappersfri, och det är inte längre möjligt att svara på pappersblankett. Vi fortsätter att skicka brev per post, om vi inte har mottagarens e-postadress. Vi arbetar med att göra webbapplikationerna mer användarvänliga.

Naturresursinstitutets statistikförfrågningar 2025–2027 beskrivs på [sidan om datainsamling](https://luke.fi/sv/statistik/datainsamling) (luke.fi/sv/statistik/datainsamling).

8. Naturresursinstitutets roll i statistikekosystemet

Naturresursinstitutet är en av de fyra statistikmyndigheterna i Finland och tar fram statistik inom sin sektor i samarbete med Statistikcentralen. De övriga statistikmyndigheterna är Statistikcentralen, Tullen och Institutet för hälsa och välfärd. Statistikcentralen, som har huvudansvaret för statistikområdet i Finland, samordnar statistikarbetet hos de myndigheter som framställer statistik och utfärdar anvisningar till dem.

Naturresursinstitutet hör till statistikekosystemet i Finland. Statistikekosystemet är ett nätverk av myndigheterna inom statistiksektorn, som tar fram statistik för Finlands officiella statistik (FOS), Europeiska statistiksystemet (ESS, European Statistical System) samt annan statistik. Till statistikekosystemet hör 11 statliga ämbetsverk och inrättningar samt två andra institutioner som upprättar statistik. Delegationen för Finlands officiella statistik fungerar som ett gemensamt forum för de statistikförande myndigheterna med avseende på riktlinjerna för utveckling av officiell statistik och den nationella samordningen av Europeiska statistiksystemet. Riktlinjerna för utveckling av statistikekosystemet 2024–2026 utarbetades av aktörerna i statistikekosystemet och under Statistikcentralens samordning.

Statistik över hållbar utveckling, naturresurser och miljö sammanställs vid flera statliga ämbetsverk, beroende på ämbetsverkets verksamhetsområde. Statistiken över detta fenomenområde kommer att utvidgas och förändras samt täckningskraven kommer att öka inom den närmaste framtiden. Därför har Statistikcentralen i egenskap av samordnande statistikmyndighet tillsatt en samarbetsgrupp för utveckling av fenomenområdet naturresurser, grön omställning och miljöstatistik. Gruppen ska

- ta fram täckande och relevant information inom ämnesområdet i Finland samt se till de internationella och nationella behoven för utveckling av informationsframställningen om ämnesområdet och utarbeta och samordna arbetsfördelningen i anslutning till dessa
- handlägga centrala frågor för statistikväsendet inom uppgiftsområdet och göra framställningar om utveckling av samarbetet mellan ämbetsverken
- förbereda strategiska frågor inför EU-ärenden och annat internationellt samarbete
- identifiera och utarbeta projekt för utveckling av uppgiftsområdet samt förvalta den gemensamma projektportföljen för statistikframställning inom Eurostat Grants
- förbättra täckningen, tillgången och tillgängligheten av informationen samt användningen av informationen för forskning.

Statistikcentralens representant Mari Ylä-Jarkko är ordförande för samarbetsgruppen och Naturresursinstitutets representant Faiz Alsuhail är vice ordförande. Den tredje organisationen som deltar i samarbetsgruppen är Finlands miljöcentral. Samarbetsgruppen hade sitt första sammanträde i maj 2022. Gruppen sammanträder cirka två gånger om året.

En stor del av Naturresursinstitutets statistik utgår från en EU-förordning eller andra internationella förpliktelser. FN styr utvecklingen av den globala statistikframställningen, med stort fokus på utveckling av statistikföringen över jordbruket och den övriga naturresursekonomin. Internationella Havsforskningsrådet (ICES) föreskriver genom internationella konventioner och EU-förordningar om statistiken över fiskerinäringen. Dessutom behöver FAO och OECD statistik inom sina respektive sektorer, om vilka vi tillhandahåller uppgifter både direkt och via Eurostat. Den viktigaste instansen som styr utvecklingen av den internationella statistikföringen är "Joint FAO/UNECE Working Party on Forest Statistics, Economics and Management".

ESS-kommittén, som utgörs av de nationella statistikmyndigheternas direktörer, styr statistikföreningen inom Europeiska unionen. Under kommittén lyder direktörsgrupperna för olika statistikområden, som samordnar arbetsgrupperna inom sina respektive områden. De för Naturresursinstitutet viktigaste direktörsgrupperna är DGAS (direktörsgruppen för jordbruksstatistik) och DIMESA (direktörsgruppen för sektor- och miljöstatistik). ESS-kommittén fastställer det europeiska statistikprogrammet. Europeiska statistikprogrammet 2021–2027 trädde i kraft 3 maj 2021 som ett delprogram i förordningen om ett program och en finansieringsram för den inre marknaden samt europeisk statistik. Det egentliga delprogrammet för statistik, med åtta delområden som upprättats enligt politikområdena, ingår i bilaga II. Naturresursinstitutets statistik hänförs till huvudsak till delområdet Hållbar utveckling, naturresurser och miljö. Statistikförordningarna föreskriver om medlemsstaternas obligatoriska statistikframställning och de bereds i kommittéförfarande.

Utöver de officiella internationella forumen deltar vi också i internationellt statistiksamarbete i andra sammanhang. Till exempel aktörer inom jordbruksstatistik samlas regelbundet till möten mellan de nordiska länderna och mellan de nordiska och de baltiska länderna. I motsvarande forum på skogsstatistikområdet deltar också andra Östersjöländer.

Figur 2. Aktörerna i det nationella statistikekosystemet (Källa: Riktlinjer för utveckling av statistikekosystemet 2021–2023)

9. Bilagor

Bilaga 1. Naturresursinstitutets statistik

luke.fi

Naturresursinstitutet
Ladugårdsbågen 9
00790 Helsingfors
tfn 029 532 6000